

01/10/2024

«Γαβριάδες - Οι απόκληροι του Πειραιά»: Αφιέρωμα στο «Ενοριακό Αρχονταρίκι» του Ιερού Ναού Ευαγγελιστρίας Πειραιώς

/ [Ενορίες](#)

Τα περιπλανώμενα ανήλικα παιδιά, τα οποία ο κόσμος δεν τα είχε σε καμία εκτίμηση, που έγιναν γνωστά ως «τα παιδιά του Πειραιά». Έρχονταν με τα πόδια και με διάφορα μέσα, από πολλά μέρη της Ελλάδας, και κεντρικό σημείο της άφιξής τους ήταν το λιμάνι, όπου έμεναν σε διάφορα παραπήγματα στις αποβάθρες του λιμανιού.

- Του Σταμάτη Μιχαλακόπουλου / Ι. Ν. Ευαγγελιστριάς Πειραιώς

Στο «Ενοριακό Αρχονταρίκι» του Ιερού Ναού Ευαγγελιστριάς Πειραιώς και στο πλαίσιο του προγράμματος «ΕΝΟΡΙΑ εν δράσει...», την Δευτέρα 30 Σεπτεμβρίου, ο κ. Ηλίας Λιαμής, Δρ. Θεολογίας, Μουσικολόγος και Συγγραφέας φιλοξένησε τον Συγγραφέα κ. Στέφανο Μίλεση, Πρόεδρο της Φιλολογικής Στέγης Πειραιώς, σε μια συζήτηση με θέμα «Γαβριάδες. Οι απόκληροι του Πειραιά», με αφορμή το ομότιτλο βιβλίο του κ. Μίλεση που κυκλοφορεί από τις εκδόσεις “24 Γράμματα”.

Το βιβλίο του κ. Μίλεση, αποτελεί μία συγκλονιστική και μοναδική στο είδος της αφήγηση, που μιλάει για παιδιά, που δεν είχαν καμία επιλογή στη ζωή τους, με τα περισσότερα να μην έχουν οικογένεια ή προερχόμενα από πολύτεκνες οικογένειες χωρίς τα απαραίτητα μέσα συντήρησης. Για παιδιά που έπρεπε να αναζητήσουν το μέλλον τους σε μια πόλη που ίσως είχε κάποιες πιθανότητες να τους δώσει αυτό το μέλλον.

Και αυτή ήταν η πόλη του Πειραιά στα τέλη του 19ου και τις αρχές του 20ου αιώνα, που τότε ζούσε τη χρυσή εποχή της, την εποχή της βιομηχανικής επανάστασης. Που σημαίνει πολλά και φθηνά εργατικά χέρια που τα έδιναν οι ανήλικοι, δεδομένου ότι εκείνη την εποχή η προσφορά εργασίας σε παιδιά θεωρούνταν μία μορφή φιλανθρωπίας.

Αυτά τα παιδιά επέλεγαν την πόλη και το λιμάνι γιατί λόγω έλλειψης δρόμων, όλη η βιομηχανία της εποχής ήταν παράκτια, τόσο στον Πειραιά όσο και πέριξ αυτού. Η συσσώρευση βιομηχανιών και βιοτεχνιών σήμαινε ανάγκη βιομηχανικών εργατικών χεριών που την κάλυπταν τα παιδιά.

Έρχονταν στον Πειραιά με τα πόδια και με διάφορα μέσα, από πολλά μέρη της Ελλάδας, και κεντρικό σημείο της άφιξής τους ήταν το λιμάνι. Εκεί έμεναν σε διάφορα παραπήγματα και ζούσαν στις αποβάθρες του λιμανιού σε τόσο μεγάλους αριθμούς που προξενούσε σοκ σε όποιον έφτανε στο λιμάνι. Και ήταν αυτά τα περιπλανώμενα ανήλικα παιδιά, τα οποία ο κόσμος δεν τα είχε σε καμία εκτίμηση, που έγιναν γνωστά ως «τα παιδιά του Πειραιά».

Οι μεγάλες εφημερίδες της εποχής, είχαν αναθέσει σε λογοτέχνες να περιγράψουν την κατάσταση της πόλης. Οι λογοτέχνες αυτοί είχαν σε μεγάλη εκτίμηση το έργο «Οι Άθλιοι» του Βίκτωρος Ουγκώ, και βλέποντας τα ανήλικα αυτά παιδιά του Πειραιά που θύμιζαν τον μικρό ήρωα Γαβριά από το βιβλίο του Ουγκώ, τους

απέδωσαν το όνομα Γαβριάδες.

Μέσα από την περιγραφή της γεωγραφίας του λιμανιού, έτσι όπως είχε διαμορφωθεί στις αρχές του 20ου αιώνα, ο κ. Μίλεσης ζωντάνεψε τον άγνωστο κόσμο των αναρίθμητων Γαβριάδων που πλημμύριζαν το λιμάνι και κινούνταν στα ξυλάδικα, στα καρβουνιάρικα, στα καταστήματα των ψαράδων, στα λεμονάδικα, κάνοντας μία σκληρή χειρωνακτική ζωή.

Σε όλο τον Πειραιά υπήρχαν ξενώνες της Εκκλησίας, του Δήμου και κάποιων ιδιωτών, τα λεγόμενα λαϊκά υπνωτήρια, μικρής παραμονής όπου διανυκτέρευαν τα παιδιά και πολλά από αυτά είχαν τα στέκια τους, είτε μία βυθισμένη βάρκα, ένα βαγόνι τρένου ή μια είσοδο σπιτιού,

Για αυτά τα παιδιά υπήρχαν δύο δρόμοι. Ο δρόμος της σκληρής εργασίας και της κοινωνικής ανάδειξης, ή ο δρόμος της παρανομίας, τον οποίο ακολουθούσε ένα ποσοστό 70% από αυτά, τα λεγόμενα «παλιόπαιδα τα ατίθασα».

Υπήρχαν διάφορα ιδρύματα προστασίας παιδιού και επειδή τα παιδιά έπεφταν θύματα σκληρής εργασιακής εκμετάλλευσης, είχαν βάλει τεράστιες επιγραφές που έγραφαν «ποτέ την Κυριακή», που σήμαινε να μην εργάζονται ποτέ την Κυριακή που είναι ημέρα αργίας.

Τα παιδιά που προκόψανε, φτάσανε ψηλά, γιατί είχαν τη γνώση της ζωής, όπως ένα εξ' αυτών, ο Αναστάσιος Παναγιωτόπουλος, που έγινε Δήμαρχος Πειραιά και έφτασε στο σημείο να αποκτήσει τόσα χρήματα που στο τέλος έγινε χρηματοδότης της προεκλογικής εκστρατείας του Ελευθέριου Βενιζέλου.

Δεν είναι τυχαίο ότι στον Πειραιά υπήρχαν πολλά ορφανοτροφεία και νυχτερινές επαγγελματικές σχολές, που απευθύνονταν σε αυτά τα παιδιά. Ήταν βιομηχανικό εργατικό δυναμικό, ανειδίκευτο στην αρχή, που στην πορεία και μέσα από την εκπαίδευση, γίνονταν εξειδικευμένο.

Οι Γαβριάδες δεν ξέχασαν ποτέ από που ξεκίνησαν, αλλά η κοινωνία τους φέρθηκε σκληρά με την αδιαφορία της. Ακόμη, πολλά παιδιά υπέστησαν διώξεις και οδηγήθηκαν στα σωφρονιστήρια, ενώ οι πιο έφηβοι βρέθηκαν στην εξορία.

Οι Γαβριάδες χαρακτήρισαν την πόλη του Πειραιά μία εποχή, και το βιβλίο του κ. Μίλεση είναι το πρώτο που αναφέρεται σε αυτούς ευθέως με τον όρο αυτό. Μάλιστα, όλα τα πρόσωπα που αναφέρονται σε αυτό είναι υπαρκτά και ουσιαστικά το βιβλίο καταγράφει την άγνωστη ιστορία του τόπου, με μοναδικά στοιχεία και πληροφορίες.

Σταφάνος Πικέλης

Γαβριάδες

Οι απόκληροι του Πειραιά

ιστορικό
μυθιστόρημα

24 γράμματα
εκδόσεις

